

UN PINTOR VALENCIÀ

En Vicens Santaolària

Valencià de naixença, barceloní d'adopció—i diguem-ho tot seguit, per la seva formació artística—cosmopolita per les tendències del seu art, En Vicens Santaolària, en la plenitud de la seva juvenesa lluitadora, se'ns revela com un pintor de raça, dominant ja el mestratge que li ha d'obrir les portes de la celebritat.

Hi ha pintors que es dobleguen a les exigències del gust del públic i que sacrifiquen les llurs conviccions artístiques i violenten el llur temperament per a satisfer la vanitat d'ésser alabats per la multitud. D'altres n'hi ha, que menyspreuen el gust corrent i es tanquen en una torre d'ivori on, moltes vegades, només cultiven un art malaltís, hermètic o cabalístic. En definitiva, l'art rau en un pla distint, car sols es salven de la indiferència o de l'oblit aquelles obres artístiques que, demés de satisfer les exigències dels experts, resulten comprensibles, assequibles, o, millor dit, assimilables per la multitud.

En Vicens Santaolària ha romàs sempre en aquest terreny on vénen a sumar-se les exigències dels entesos i dels públics. I això vol dir que el seu art no té res d'hermètic ni de malaltís, per més que en algunes de les seves teles hi trobem una dolçor melancònica, quelcom com un motiu «musical» que domini el perfecte dibuix i l'harmonia de la composició i que es sobreposi al colorit, fet sovint de contrastos i de tonalitats suaus.

Pocs artistes trobarem avui que dibuixin amb tanta consciència i amb tanta seguretat com En Vicens Santaolària. Pel dibuix, el pintor valencià s'emparenta amb els italians del Renaixement i amb aquell colós de la línia que es digué Ingres. Però al mateix temps se'ns mostra tan ple de modernitat, tan «actual», que el record dels mestres esmentats s'esvaeix, manifestant-se així

íntegra, despullada d'influències, la personalitat de l'artista.

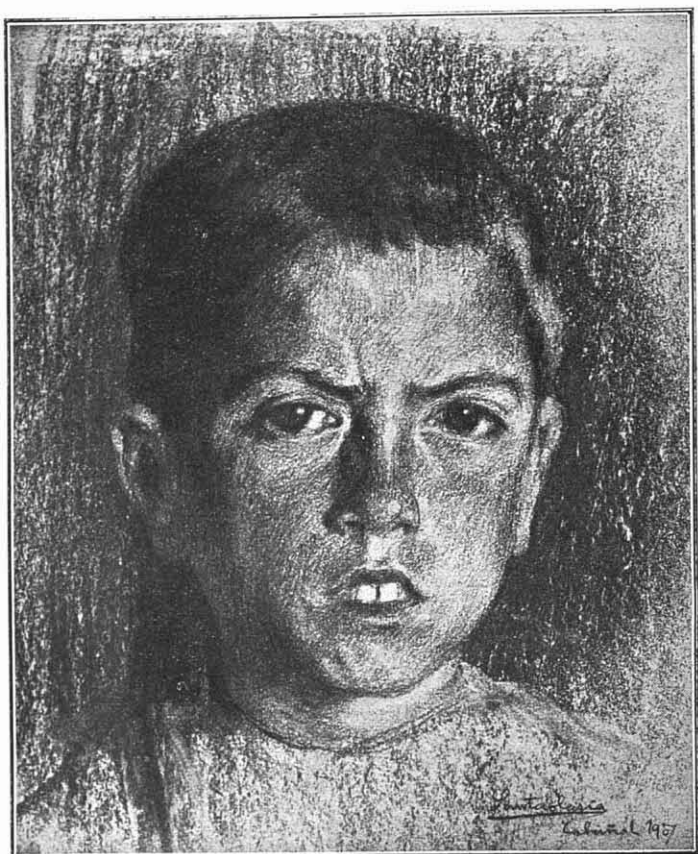
Aqueixa personalitat s'enrobusteix a cada nova etapa de la seva evolució artística; i és perquè el mòbil que l'empeny arrenca d'una vocació fervorosa, inalterable, que arriba a la passió. Aqueixa vocació pot explicar-se per l'enlluernament rebut en els primers anys d'infantesa a la platja de Cabanyal, a poques llegües de la capital valenciana. El Mediterrani és el mar dels pintors. La llum del Mediterrani, precisant els contorns de les coses, dóna a l'esperit aquest gust de traduir en línies i colors el món sensible que és la meravella dels ulls. En Vicens Santaolària sentí aviat la fascinació d'aqueixa llum, i, traslladat a Barcelona essent encara un infant, sentí afirmar-se-li la vocació per l'expressió gràfica i colorida de la visió que el món li oferia.

Essent fill d'una família modestíssima, als deu anys entrà d'aprenent a casa d'un pintor de rètols andaluz, que oferia pintar-los de franc per a fer-se parròquia; després a casa d'un decorador, que li feia rascar la pintura seca dels pots; després a casa d'un altre industrial, que li feia treballar el «guix». Però veient els seus pares la ferma vocació del noi per les arts plàstiques, no dubtaren, a costa de sacrificis, en fer-lo entrar a la nostra Escola de Belles Arts. Llavors començà, ens deia el propi Santaolària, l'època heroica de Llotja.

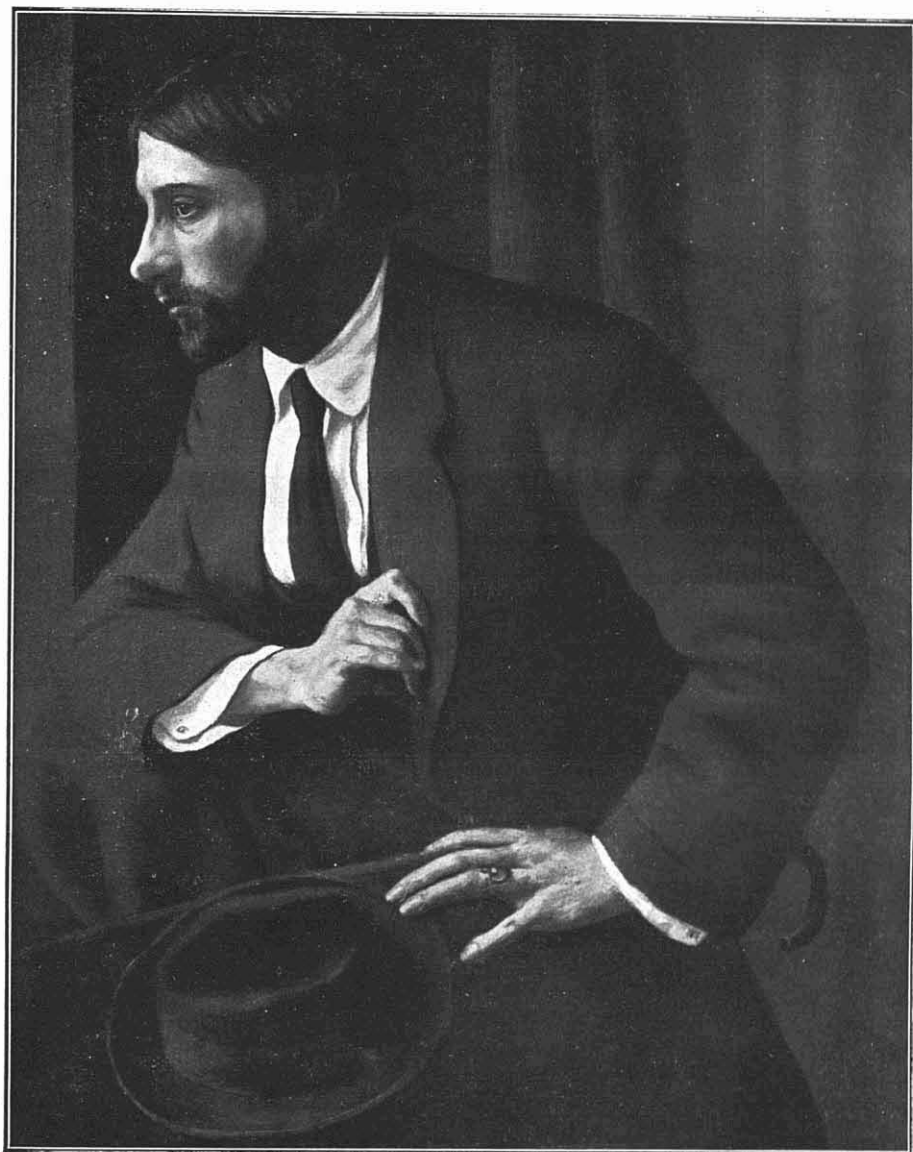
Quan en Santaolària entrà a Llotja tot hi estava encara com als temps d'En Fortuny. En Santaolària pogué encara rebre lliçons del mestre Caba, tan admirat per tots sos deixebles. Allí el nostre pintor es distingí tot seguit pel seu caràcter entremaliat i revolucionari i per les seves lluites per modernitzar un xic l'Escola. Ell fou aviat el capitost d'un grup que es distingia per son modernisme descabellat... Però moltes de les exaltacions d'aquells joves no passaren de la teoria. El mateix Santaolària es formà dins les normes acadèmiques de l'Escola, on guanyà, en un concurs, una medalla de dibuix i la Borsa de Viatge. Per aquells temps el jove pintor, en un dels seus sojorns a la platja de València, al seu paísà Sorolla i a Blasco Ibáñez; la coneixença d'aquests dos homes fou per a Santaolària un gran aconeteixement i un gran estimul. Aquell mateix istiu decorà una gran part de la galeria de la torre d'En Blasco, a La Malvarrosa, i pintà els retrats

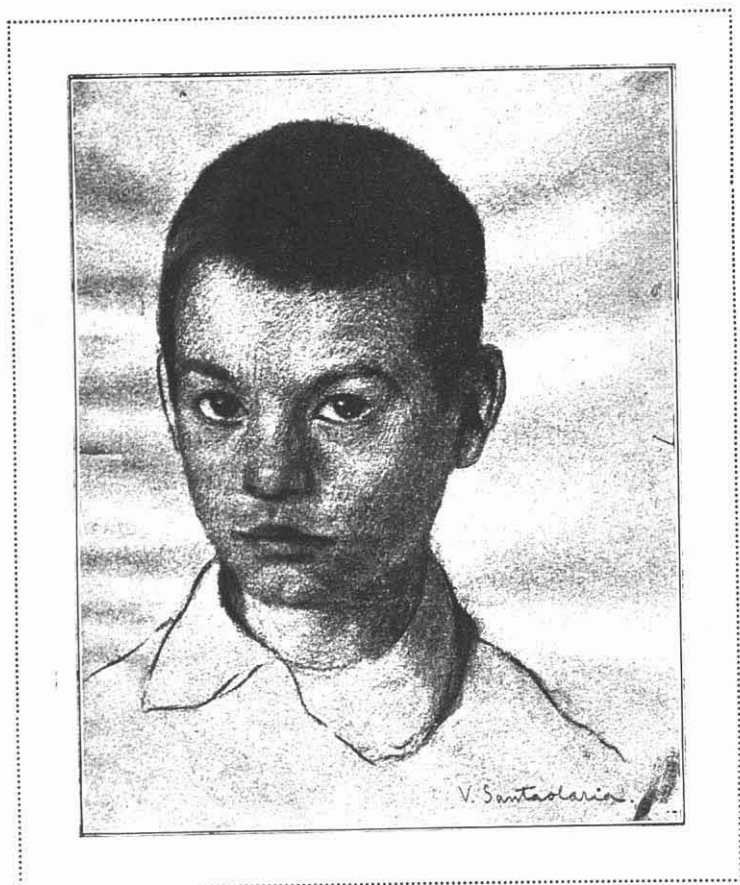
EL PINTOR VICENS SANTAOLÀRIA

DE LA PLATJA (DIBUIX).—VICENS SANTAOLÀRIA

RETRAT DE L'ESCUPTOR J. MARTRUS.—VICENS SANTAOLARIA

DIBUIX.—VICENS SANTAOLARIA

de la seva esposa i de son fill Màrius. Un sojorn, a Madrid, li revelà Velázquez, el Greco, els mestres italians, els flamencs i els primitius.

La Borsa guanyada a la Lotja de Barcelona permeté fer al jove artista un viatge per les principals ciutats d'Espanya: demés de Madrid, Toledo, l'Escorial, Córdoba, Sevilla l'enlluernaren amb llurs joiells artístics i amb els esplendors d'un passat gloriós. Però el roïniatge espiritual del pintor no acabà aquí: París, Londres, Brusselles, Anvers, Gant, Bruges, Ostende... La descoberta del món real era paral·lela a la descoberta del món artístic. Però li calia encara veure aqueixa pinacoteca vivent que és la Itàlia. El nostre pintor no deixà d'anar-hi, per a rebre el baptisme de bellesa que havien de donar-li, definitivament, els pintors de l'escola veneciana, de primer, i el colós Miquel-Àngel, més tard.

Després de tots aquests viatges, durant els quals s'ha depurat el seu gust artístic i s'ha afermat la seva vocació, En Vicens Santaolària s'ha fixat a París, on ha produït la majoria de les seves teles. La seva vida a París ha estat sempre una vida d'estudi i de lluita, no exempta de desil·lusions i de penalitats. Però la seva fe en l'art l'ha encoratjat i des del seu recó parisenc el seu esperit inquiet ha recercat constantment noves fonts d'inspiració, noves tècniques i noves figuracions. L'art oriental, per exemple, ha trobat en ell un fervorós admirador, i singularment l'art egipcià. Potser no seria costós retrobar rastres de la concepció artística egipcià en alguns dels dibuixos del jove pintor.

La guerra obrí i tancà un parèntesi en la producció d'En Santaolària. Però ha estat per a ell com un purgatori espiritual, durant el qual molts sediments s'han reposat, per a cristal·litzar en una substància més diàfana. I l'artista, que en haver perdut, per un moment, la confiança en els homes, havia potser arribat a dubtar dels seus propis esforços, com sortint d'un ensomni paorós, tornà de nou a sos pinzells i a son llapis, amb l'alegria de retrobar-se a si mateix.

Després de la guerra, En Vicens Santaolària ha exposat a l'Exposició de Pintura Espanyola que es celebrà al Petit Palais, de París; a la Royal Academy, de Londres; als Salons dels Artistes Francesos, on ob-

tingué un premi; darrerament ha fet una exposició de les seves obres a la Galeria Brunel, que li ha valgut elogiosos comentaris de la crítica parisenca.

El crític del *Gaulois*, M. Louis de Meurville, escriu: «En Santaolària, que s'ha fet notar en els nostres salons, exposa a la Galeria Brunel diverses obres seves. Aquest pintor està, certament, molt ben dotat. En tots els gèneres: paisatge, retrats, flors, natures-mortes, temes diversos, tals com el *Baiser*, que obtingué un veritable èxit al Saló de l'any passat, ens mostra una consciència, una sinceritat d'artista i un gust seguríssim, acusant una forta personalitat.» Un altre crític, M. Charles Fegdal, escriu entre altres conceptes elogiosos: «En Santaolària té preferència pels aspectes grandiosos, salvatges, d'una harmonia aspra i vasta, per aquestes muntanyes de la terra valenciana que, amb puixança i orgull, dominen el mar, les platges, els poblets blancs dessota del sol i sos bosquets de palmes, gairebé africans. En Vicens Santaolària anima sempre sos paisatges; els fa viure, els situa sota els nostres ulls amb les seves dones emmantellinades i amb grans pintes treballades, amb l'exuberància colorida de llurs vestits, amb llurs festejadors que, en la dolçor embalsamada de la nit, canten trobes a l'estimada...»

M. Vanderpyl, del *Petit Parisien*; M. de Guélac, de *La Presse*; M. Albert Flament, de *Le Monde Illustré*; M. Paul Sentenac, de *Paris-Journal*; M. François Poncelton, del *Journal des Débats*, i altres crítics autoritzats consideren unànimament a En Vicens Santaolària com a un pintor de grans dots i de fortes realitzacions. Tots alaben la seva mestria en la composició, en el dibuix i en el color. Hem de remarcar que aquests crítics fan notar la condició estrangera de l'artista. La qual cosa vol dir que més aviat pequen per reservats—per *méfiant*s. Per cas no fou Stendhal qui qualificà als francesos dels homes més *méfiant*s del món? Davant d'aitals testimonis ens hem de felicitar dels triomfs del nostre pintor, format, com ja s'ha dit, a Barcelona. I si els testimonis forans no fossin prou, bastarà l'examen de les obres que reproduïm per a que vegem de cop i volta que es tracta d'un veritable artista, de gran temperament i de gran *savoir-faire*, al qual la celebritat no trigarà gaire en consagrar.

JORDI GARRIGA.